

Bomen planten? Doe het liever samen!

Voordelen voor kweker én afnemer

Om de hergroei van planten na het afleverproces van de boomkwekerij naar de institutionele afnemer te waarborgen, is het maken van goede afspraken rondom de levering van wezenlijk belang. Voor boomkweker en afnemer zijn voordelen te behalen en discussies te voorkomen.

Auteur: Jaap Smit

Afspraken tussen afnemer en verkoper over de levering van plantmateriaal zijn weer helemaal van deze tijd. Slechte ervaringen – plantmateriaal dat na het planten niet aanslaat – en gebrek aan vak- en sortimentskennis bij de ontvangende partij hebben ervoor gezorgd dat de behandeling van plantmateriaal, vanaf het moment van rooien of verzamelen vanaf de containerbedden via sorteren, transport en afleveren, op veel plekken weer meer de aandacht krijgt die het verdient. Toch is het niet eenvoudig.

De verantwoordelijkheid van gemeente en aannemer aan de ene en de boomkweker aan de andere kant, is strikt gescheiden. Na de feitelijke levering gaat de verantwoordelijkheid over naar de afnemer en heeft de kweker geen controle meer.

'We doen er alles aan om de afnemer materiaal te bezorgen dat voldoet aan alle kwaliteitseisen', zegt Jan de Vries van Boot & Co tijdens de DemoDagen. 'Wanneer afnemers hun planten afroepen, kunnen ze de planten in principe binnen vier werkdagen geleverd krijgen. Maar we bellen op de laatste dag ook nog wanneer er geleverd gaat worden, zodat de planten die door ons in eigen beheer vervoerd worden, meteen

verwerkt kunnen worden. Boot & Co heeft het ISO 9001-certificaat, gericht op het structureren en bewaken van de interne organisatie, wat leidt tot een grotere klanttevredenheid.'

Ondergeschoven kindje

Binnen Uden was de ontvangst van planten zes jaar geleden een beetje een ondergeschoven kindje. Inmiddels vervult de Brabantse gemeente een voortrekkersrol bij het in ontvangst nemen van plantsoen. 'Bij ons is er altijd iemand aanwezig als er wordt geleverd', zegt Gerard Hoogstraten van de gemeente. Het is ook omschreven in de onderhandse aanbesteding voor de Inkoop van bomen, heesters en overig plantmateriaal voor de plantseizoenen 2011-2014, die op 20 september 2011 werd gegund aan Darthuizer (voor heesters) en Boot & Co (voor bomen). Maar kwaliteit gaat verder dan de overdracht.

'Voordat de aanbesteding de deur uit ging, hebben we negen kwekers uitgenodigd voor een voorselectie. Alleen de kwekers die over een ISO 9001-certificaat beschikken en kunnen leveren onder Milieukeur, konden mee naar de volgende ronde. En uiteindelijk hebben we geloot welke

'We doen er alles aan om de afnemer materiaal te bezorgen dat voldoet aan alle kwaliteitseisen'

Jan de Vries, Boot & Co.

Franco levering: kans voor boomkwekers

Onder druk van de concurrentie, of uit gewoonte, leveren veel boomkwekers franco aan huis. Vraag daar maar eens om bij leveranciers van lantaarnpalen en straatstenen... 'Dat is in de boomkwekerij gebruikelijk, zeker bij leveringen aan de groene aannemerij; eigenlijk zijn we als kweker hartstikke dom', zegt een commerciële persoon die liever anoniem blijft. Kansen liggen er voor het planten van bomen in het plantgat, wat op veel plekken inmiddels gemeengoed is. Het mes snijdt aan veel kanten: de markt voor de boomkweker breidt uit richting het leveren van diensten, waarmee de omzet stijgt. De prijs van bomen kan, vermeerderd met de servicekosten, worden opgehoogd. Verder blijft het gesleep met bomen achterwege: beter voor de kwaliteit; en last but not least: de bomen worden op de juiste manier geplant. De gemeente heeft minder ruimte nodig voor opslag en handling. De schaarse treeworkers kunnen elders aan de slag.

**'Bij ons is er
altijd iemand aanwezig
als er wordt
geleverd'**

vijf bedrijven er overbleven voor het leveren van bomen of struiken.

In het bestek is omschreven dat de leveringen moeten voldoen aan het Kwaliteitshandboek van de Raad voor de Boomkwekerij. Maar we stellen aanvullende eisen. Zo moeten exoten minimaal drie jaar op Nederlandse bodem hebben gegroeid: directe import is verboden in verband met de interne kwaliteit – met risico op verdroging en afrijping – van het materiaal. Verder hebben we een grote voorkeur voor bomen die op zand gekweekt zijn: ook hier moeten ze in het zand groeien en de overgang is dan minder groot. Mede dankzij de fijnere wortels.'

Kwaliteit belangrijk gunningscriterium

De gunning in Uden is voor een groot deel gebaseerd op kwaliteit: daarvoor waren 20 punten te behalen. Zestien punten waren te halen door te scoren op de laagste prijs. Inschrijvers noemden bij de aanbesteding de eenheidsprijs van een uit-

**'Alle bomen en struiken
worden in Uden geleverd
op de kuilhoek,
waar de kwaliteitscontrole
plaatsvindt'**

gebreide lijst met bomen en struiken, in verschillende maten, waarnaar de gemeente vraag heeft.

De optelling van deze prijzen resulteerde in een totaalprijs, waarbij de laagste prijs zestien punten opleverde. De winnaar van de aanbesteding had niet de laagste prijs, maar won op kwaliteitscriteria.

Wanneer Uden nu niet de Liquidambar styraciflua 'Worplesdon', die in de bomenlijst staat, vraagt, maar de smallere L.s. 'Paarl', dan geldt niet de eenheidsprijs uit het bestek, maar een reële prijs

die past bij de andere scherpe prijzen binnen de aanbesteding. Daarover onderhandelt de gemeente telkens met de kweker. De eenheidsprijzen worden jaarlijks geïndexeerd. Hoogstraten: 'De kweker is gehouden aan leverzekerheid: wanneer we 80 Tilia platyphyllos 'Delft' bestellen, moeten die geleverd worden. Het kan gebeuren dat de kweker daarvoor elders moet aankopen, want deze linden zijn nu vrij schaars. Dat geldt ook voor de Tilia x flavescens 'Glenleven', de druipvrije linde die tot ons standaardassortiment behoort.'

Kwekerijbezoek

Hoogstraten gaat verder: 'We bezoeken de laanbomenleverancier vijf tot zes keer per jaar om alle bomen uit te zoeken. En dat doen we ook op de kwekerijen waar de kweker aankoopt. Met onze eigen labels, die niet los kunnen, markeren we de goede bomen. Er worden daarom alleen bomen geleverd mét label. Alleen bij hoge uitzondering, wanneer een boom beschadigd is, accepteren we een goede vervanger zonder label.' Bij de hees-

“Soms gaat het mis bij een van de aannemers die hier de nieuwe projecten aanleggen. Maar in de meeste gevallen vergoedt de kweker de boom”

terleverancier gaat Hoogstraten slechts eenmaal per jaar op bezoek.

'Alle bomen en struiken worden in Uden geleverd op de kuilhoek, waar de kwaliteitscontrole plaatsvindt. Mijn collega of ikzelf zijn daar altijd bij, want daar is kennis van het geleverde sortiment een belangrijk houvast. Daarnaast zijn maatvoering en interne kwaliteit beoordelingscriteria om planten al dan niet te accepteren. Vanuit de kuilhoek gaan de planten de wijk in. Soms worden bomen in het plantgat geleverd tegen de uurkosten van de vrachtwagen met chauffeur.'

Kweker de pineut

Niet alle jonge aanplant slaat aan. 'Dan krijgen we discussies', zeggen de kwekers bijna zonder uitzondering, want, zeggen ze: 'Wij leveren

Darthuizer kiest voor eigen transport

'Wij leveren alle planten binnen zes werkdagen na afroep, ons A6-systeem', geeft Arnoud Oortwijn van Darthuizer aan. 'Tachtig procent van wat we leveren is gekweekt in container, de rest verkopen we met naakte wortel. Alles komt gelabeld binnen en wordt in onze hal van 0,5 ha per order klaargemaakt. Om uitdrogen te voorkomen, hangt in onze hal overal een sprinklerinstallatie, die in het seizoen continue aanstaat. De handel die wat langer moet wachten, staat buiten of ligt in onze koelcel. Die koelcel is belangrijk voor ons, want we kunnen ook op momenten van vorst of bijna-dooi leveren. Uitgangspunt daarbij is dat de planten bij de koper direct verwerkt moeten kunnen worden. Onze medewerkers hebben een koelcertificaat: ze zijn in staat snel en efficiënt te koelen, zonder dat er smucht ontstaat. Wintergroene heesters zijn helaas nauwelijks te koelen. De koelcel heeft ook als voordeel dat we planten voor uitgelopen projecten later kunnen leveren.'

Voor het transport kiest Darthuizer voor eigen vrachtwagens en eigen chauffeurs. Oortwijn: 'Het zijn mensen met een lange staat van dienst, vaak in de boomkwekerij. Als ze ergens wat leveren, zetten ze de pallets uit de zon en trekken er desnoods even een zeiltje overheen. Een gemiddelde chauffeur zal daar niet aan denken. We hebben het voordeel dat we in de zomer onze bloembakken en piramides vervoeren, waardoor de vrachtwagens het hele jaar door ingezet kunnen worden. Onze vrachtwagens voldoen allemaal aan de moderne Euro 5-normen voor uitstoot. Dat is nodig om in de stadscentra te kunnen leveren. De laadbak van alle auto's is afgesloten met zeildoek. Alleen de opleggers waarmee we laanbomen vervoeren, worden afgedekt met losse zeilen. De chauffeurs laden zelf. Met de afnemer maken we een afspraak over het moment en de plaats van levering. Leveren per project of zelfs per straat is geen probleem bij Darthuizer.'

alleen goede planten.' Meestal wordt het opgelost door een rondje langs het werk te maken en te vergelijken met leveranties van dezelfde partij aan andere klanten. Vaak denken kwekers

te kunnen bewijzen dat de fout bij de afnemer ligt. 'We hebben lekker diep geplant, want dan is er geen paal nodig', was een van de reacties bij een aannemer, waarbij alle eiken doodgingen. Een garantielevering volgde hier niet. Toch is dat uitzonderlijk: boomkwekers leveren liever wat inboet, dan de relatie met hun klant op het spel te zetten.

'We gaan altijd naar de oorzaak kijken', zegt Gerard Hoogstraten over de praktijk in Uden, 'maar we hebben alles in eigen beheer en zijn erg kien op water geven. Soms gaat het mis bij een van de aannemers die hier de nieuwe projecten aanleggen. Maar in de meeste gevallen vergoedt de kweker de boom.' Van het vergoeden van plantkosten is meestal geen sprake in Uden. Een plantinstructie vergezelt in veel gevallen de boomkwekerijproducten: het zou helpen problemen te voorkomen en is in ieder geval iets waar naar bij discussies kan worden verwezen.

